

SAYI : 36311982-101.07.04-E.5281

BAŞVURU NO : 2016/1653

KARAR TARİHİ : 26/05/2017

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ

BAŞVURUYA KONU İDARE : : Hazine Müsteşarlığı

BAŞVURUNUN KONUSU :Başvuran, engelli araçlarına yapılan Kasko sigortası kapsamında sigorta şirketlerinin ÖTV'li bedel üzerinden primlendirme işlemi yapmasına karşılık, meydana gelen hasar sonucu ödemekle mükellef olduğu tazminatlardan ÖTV bedeli kesintisi yapmasının hukuka aykırılığının giderilmesini talep etmektedir.

BAŞVURU TARİHİ : 12.04.2016

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ :

Başvuran tarafından kurumumuza yapılan şikayet dilekçesinin incelenmesi sonucunda; şikayetçi, engelli araçlarına yapılan Kasko sigortası kapsamında sigorta şirketlerinin ÖTV'li bedel üzerinden primlendirme işlemi yapmasına karşılık, meydana gelen hasar sonucu ödemekle mükellef olduğu tazminatlardan ÖTV bedeli kesintisi yapmasının hukuka aykırılığının giderilmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

1. Kurumumuz tarafından Hazine Müsteşarlığına (Sigortacılık Genel Müdürlüğü) gönderilen 11/05/2016 tarihli ve 3756 sayılı bilgi ve belge isteme yazısına cevaben, Hazine Müsteşarlığı (Sigortacılık Genel Müdürlüğü) tarafından gönderilen 01/07/2016 tarihli ve 20019 sayılı cevabı yazıda; Kara Araçları Kasko Sigortasının; sigortalının, karayolunda kullanılabilen motorlu, motorsuz taşıtlardan, romörk veya karavanlar ile iş makinalarından ve lastik tekerlekli traktörlerden doğan menfaatinin çeşitli tehlikeler dolayısıyla ihlali sonucu uğrayacağı maddi zararlara teminat

sağlayan isteğe bağlı bir mal sigortası olduğu, Karar Araçları Kasko Sigortası kapsamında kısmi hasar (onarım işlemi), ağır hasar (çekme belgeli işlem), ve tam hasara (hurda belgeli işlem) uğramış araçlar için kullanılan bir terim olduğu,

2. Ayrıca ülkemiz sigortacılık mevzuatında “pert” kavramına ilişkin bir tanımlamanın yer almadığı, uygulamada ise “pert” kavramının ağır hasara (çekme belgeli işlem) ve tam hasara (hurda belgeli işlem) uğramış araçlar için kullanılan bir terim olduğu,
3. Konu hakkında Kara Araçları Kasko Sigortası Genel Şartlarının 3.3.2 Tazminatın Hesabı ve Ödenmesi başlıklı 3.3.2.2 maddesinde “Onarım masraflarının zarar gören aracın rizikonun gerçekleştiği tarihteki değerini aşması ve aynı zamanda eksper raporu ile aracın onarım kabul etmez bir hale geldiğinin tespit edilmesi durumunda, araç tam hasara uğramış sayılır. **Bu durumda, aracın ilgili mevzuat doğrultusunda hurdaya ayrıldığına dair hurda tescil belgesi sigortacıya ibraz edilmeden araç sahibine sigorta tazminatı ödenmez.**
4. Onarım masrafları sigortalı aracın rizikonun gerçekleştiği tarihteki değerini aşsın veya aşmasın, ağır hasarlı aracın onarımının mümkün olduğunun eksper raporu doğrultusunda tespit edilmiş olması durumunda, aracın ilgili mevzuat doğrultusunda trafikten çekildiğine dair **“trafikten çekilmiştir” kaşeli tescil belgesi sigorta şirketine ibraz edilmeden araç sahibine sigorta tazminatı ödenmez.**
5. Hak sahibinin aracın hasarlı haliyle sahibine terk edilmesine onay vermesi halinde aracın riziko tarihindeki rayiç değeri ile hasarlı hali arasındaki tutar kendisine tazminat olarak ödenebilir. Bu durumda ilgisine göre yukarıdaki paragraflarda düzenlenen usul çerçevesinde işlem yapılır. Hak sahibinin onayı ile aracı hasarlı haliyle sigortalıya terk ederek tazminatı ödemek isteyen sigortacı, tespit edip sigortalıya bildirdiği sovtaj bedelini bildirimden itibaren 1 aylık süreyle sınırlı olarak garanti etmiş sayılır.
6. Kısmi onarımlarda parçaların sigorta şirketi tarafından tedarik veya tazmin edilmesi halinde hasarlı parçalar talep ettiği takdirde sigortacının malı olur.
7. Kısmi hasar halinde tarafların mutabakatıyla onarım yerine nakdi ödeme yapılabilir.
8. Araç sicilinde bulunan işleme engel kayıtlar sebebiyle, yukarıda belirtilen hurda veya çekme belgesinin hak sahibi tarafından alınamaması ve sigorta şirketine ibraz edilememesi halinde, tazminat ödemesi, ilgili tutarın sigortacı tarafından masrafları tazminat tutarından mahsup edilmek üzere, mahkemece tespit edilen ödeme mahalline tevdi suretiyle de yapılabilir. Bu durumda hurda veya çekme belgesi aranmaz ve ödeme bilgisi sigorta şirketince ilgililere bildirilir.” Hükümünün amir olduğu, ağır hasar ve tam hasar ayrımının yukarıda belirtilen çerçevede sigortacılık esasları ve eksper raporu tespitlerine göre yapıldığı,

8.1. Ağır Hasarlı Çekme Belgeli İşlem; yukarıda yer alan genel şart hükmü gereğince aracın ağır hasarlı olması ve onarımın mümkün olması halinde araç hurdaya ayrılmamakla beraber Karayolları Trafik Yönetmeliğinin ilgili hükümleri doğrultusunda “trafikten çekilerek tescil silinmiştir” kaydı bulunan tescil belgesinin ibrazıyla tazminat ödemesi yapılacağından aracın mevcut haliyle trafiğe çıkması mümkün olmamakta, ancak aracın muayene sonucu trafiğe çıkmasında bir engel bulunmaması halinde trafikte kullanılabilceği,

8.2. Tam Hasar Hurda Belgeli İşlem; yukarıda yer alan genel şart hükmü gereğince tam hasara uğramış olan motorlu araç için sigorta şirketi tarafından tazminat ödemesi yapılırken Karayolları Trafik Yönetmeliğinin ilgili hükümleri doğrultusunda “hurdaya çıkarılmıştır” şerhi konulmuş tescil belgesi aranmakta ve bu sebeple söz konusu aracın tekrar trafiğe çıkarılma imkanının bulunmadığı,

8.3. Konu hakkında 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinde; “ bu kanuna ekli 2. Sayılı listede yer alan kayıt ve tescile tabi mallardan; a) 87.03 (motor silindir hacmi 1.6000 cm³ aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³ aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P numaralarında yer alanların, engellilik oranı % 90 veya daha fazla olan malül ve engelliler tarafından, b) 87.03 G.T.İ.P numarasında yer alan (motor silindir hacmi 2.800 cm³ aşanlar, bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilenler, sürücü dahil 8 kişiye kadar oturma yeri olan binek otomobilleri, yarış arabaları, arazi taşıtları hariç), yük taşımada kullanılıp azami ağırlığı 3,5 tonu aşmayan ve yolcu taşıma kapasitesi istiap haddinin % 50’sinin altında olanlar ile sürücü dahil 9 kişilik oturma yeri olanların engellilik durumlarının araçları bizzat kullanamayacak ve sürekli olarak tekerlekli sandalye veya sedye kullanmalarını gerektirecek nitelikte olduğunu ilgili mevzuat çerçevesinde alınan engelli sağlık kurulu raporuyla teşvik eden ve engellilik derecesi % 90 veya daha fazla olup tekerlekli sandalye veya sedye ile binilmesine ve seyahat edilmesine uygun tertibat yaptıran malul ve engelliler tarafından, c)87.03 (motor silindir hacmi 1.600 cm³ aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³ aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P numaralarında yer alanların, bizzat kullanma amacıyla engelliliğine uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malul ve engelliler tarafından, d) Bu bendin (a), (b) ve (c) alt bentleri kapsamındaki araçların aynı alt bentlerde belirtilen malul ve engelliler tarafından ilk iktisabından sonra deprem, heyelan, sel, yangın veya kaza sonucu kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle hurdaya çıkarılmasında, bu alt bentler kapsamındaki araçları hurdaya çıkaran malul ve engelliler tarafından beş yılda bir defaya mahsus olmak üzere ilk iktisabı vergiden müstesnadır.” Hükmünün bulunduğu,

8.4. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1409. Maddesinde; “sigortacı sözleşmede öngörülen rizikonun gerçekleşmesinden doğan zarardan veya bedelden sorumludur” 1459. Maddesinde “sigortacı, sigortalının uğradığı zararı tazmin eder” esaslarının hükme bağlandığı,

8.5. Konuya ilişkin sektör pratiğinde, Kara Araçları Kasko Sigortası Genel Şartlarının 3.3.2 Tazminatın Hesabı ve Ödenmesi başlıklı 3.3.2.2 maddesi gereği tam hasar hurda belgeli işlem gören, ÖTV istisnasından yararlanmış model yılı 5 yıl ve aşağı olan araçlara tazminat ödemesi yapılırken aracın ilk iktisabında alınmayan ÖTV bedeli düşülerek ödeme yapıldığının müşahede edildiği, **bu çerçevede anılan araç sahiplerinin ÖTV kanunun 7 nci maddesi kapsamında 5 senelik süre beklenilmeden ÖTV istisnasından yeniden yararlanabileceği hususu dikkatte alınarak aracın ÖTV’siz değeri üzerinden ödeme yapılmasının makul olduğu ve mevzuata aykırı olmadığı değerlendirildiği, aksi durumda hurda belgeli araçlar için ÖTV dahil tazminat ödemesi yapılacağı, bu durumda engelli vatandaşın 5 yıllık süre kısıtı olmadan yeniden ÖTV istisnasından faydalanabileceği ve sebepsiz zenginleşmenin gerçekleşeceği,**

8.6. Tam hasar-hurda belgeli araçlar için uygulama yukarıda anlatıldığı şekilde olmakla birlikte konu hakkında ağır hasarlı çekme belgeli araçlarda da benzer uygulamanın hayata

geçirilmesini teminen gerekli mevzuat değişikliğinin yapılmasına ilişkin Müsteşarlığın önerisini 28/05/2014 tarihli ve 17115 sayılı yazı ile Gelir İdaresi Başkanlığına gönderdiği belirtilmektedir.

9. Hazine Müsteşarlığının Gelir İdaresi Başkanlığına yazdığı 28/05/2014 tarihli ve 17115 sayılı yazıda; Müsteşarlığa intikal eden engelli vatandaşların başvurularında, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu kapsamında engelli vatandaşlar tarafından iktisap edilen ve vergiden müstesna kılınan araçlara ilişkin kasko sigortası uygulamasında, müsteniden sigorta eksper raporu kapsamında ağır hasar (çekme belgesi) işlemi gören aracın maliklerinin, hasarlı aracın başka bir kişiye satışı nedeniyle başlangıçta alınmayan ÖTV tutarını ödedikleri hem de yeni araç alırken ÖTV istisnasından faydalanamadıklarını, bu itibarla engelli vatandaşların mağduriyet yaşadıklarını ifade ettiği, mağduriyetin giderilmesi için ağır hasar işlemi görmüş araç sahiplerinin de 5 yıllık süreyi beklemelerine gerek kalmadan **ÖTV istisnasından faydalanabilmeleri için ilgili mevzuatta değişikliğe gidilmesi hususunu bildirmektedir.**

10. Kurumumuz tarafından Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğine konu hakkında daha detaylı bilgi edinilmesi için gönderilen 11/05/2016 tarihli ve 3755 sayılı yazımıza cevaben; Türkiye Sigorta Birliğinin 22/06/2016 tarihli ve 2842 sayılı yazısında, ÖTV’li ve ÖTV’siz veya farklı tür araçlara poliçe düzenlenirken aracın hasar anındaki rayiç değerine kadar teminat verildiği ve poliçe üzerine herhangi bir bedel yazılmadığı, dolayısıyla poliçe düzenlenirken ÖTV’li DEĞER üzerinden prim hesaplandığı, ödeme aşamasında da ÖTV’siz ödeme yapılmaması gerektiği değerlendirilmesinin yapılmasının her koşulda geçerli olmayacağını mütalaa edildiği,

10.1. ÖTV indiriminden faydalanılarak satın alınan engelli araçlarında kısmi hasar oluşması halinde, ÖTV indirimi ile araç onarımı arasında bir bağlantı bulunmaması sebebiyle herhangi bir kesinti yapılmadığı, ÖTV indirimli satın alınan aracın ağır hasar ya da tam hasara uğraması halinde ödenecek tazminat Kara Araçları Kasko Sigortası Genel Şartlarına göre yapılacağı,

10.2. Onarım masrafları sigortalı aracın rizikonun gerçekleştiği tarihteki değerini aşsın veya aşmasın aracın onarımının mümkün olduğunun eksper raporu doğrultusunda tespit edilmiş olması durumunda araç ağır hasarlı kabul edilmekte, **aracın ilgili mevzuat doğrultusunda trafikten çekildiğine dair “trafikten çekilmiştir” kaşeli tescil belgesi sigorta şirketine ibraz edilmeden araç sahibine sigorta tazminatı ödenmediği,**

10.3. Onarım masraflarının zarar gören aracın rizikonun gerçekleştiği tarihteki değerini aşması ve aynı zamanda eksper raporu ile aracın onarım kabul etmez bir hale geldiğinin tespit edilmesi durumunda aracın tam hasara uğramış sayıldığı, bu durumda aracın ilgili mevzuat doğrultusunda hurdaya ayrıldığına dair hurda tescil belgesi sigortacıya ibraz edilmeden araç sahibine sigorta tazminatı ödenmediği,

10.4. Aracın hurda belgesi işlem görmesi durumunda aynı zamanda ÖTV’li güncel rayiç değer ödenmesi talebinin yerine getirilmesinin hukuk normunda hakim olan sebepsiz zenginleşme gerçekleşeceğinden talebin yerine getirilmesinin hukuken mümkün olmadığı belirtilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

12. Kara Araçları Kasko Sigortası Genel Şartlarının 3.3. Sigorta Bedeli başlıklı Tazminatın Hesabı ve Ödenmesi , 3.3.1. Sigorta Bedeli , 3.3.1.1.maddesinde; Sigorta şirketi aracı hasar tarihi itibariyle rayiç değerine kadar teminat altına almıştır. Sigorta tazminatının hesabında sigortalı menfaatlerin rizikonun gerçekleşmesi anındaki rayiç değerleri esas tutulur.

Rayiç değer için esas alınacak referansa veya rayiç değeri belirleme yöntemine poliçede yer verilir. Bu yönde bir referans belirlenmemişse veya bu belirleme somut değilse Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğince belirlenerek ilan edilen riziko tarihi itibariyle geçerli rayiç değere ilişkin liste esas alınır. (01.09.2015 tarihine kadar yürürlüktedir.)

Rayiç değer için esas alınacak referansa veya rayiç değeri belirleme yöntemine poliçede yer verilir. Bu yönde bir referans belirlenmemişse veya bu belirleme somut değilse Hazine Müsteşarlığınca tespit edilecek kurallar çerçevesinde belirlenecek referans rayiç değerler esas alınır. (01.09.2015 tarihinde yürürlüğe girer.)

13. Kara Araçları Kasko Sigortası Genel Şartlarının 3.3. Sigorta Bedeli başlıklı Tazminatın Hesabı ve Ödenmesi , 3.3.2. Tazminatın Hesabı ve Ödenmesi , 3.3.2.2. maddesinde; Onarım masraflarının zarar gören aracın rizikonun gerçekleştiği tarihteki değerini aşması ve aynı zamanda eksper raporu ile aracın onarım kabul etmez bir hale geldiğinin tespit edilmesi durumunda, araç tam hasara uğramış sayılır. **Bu durumda, aracın ilgili mevzuat doğrultusunda hurdaya ayrıldığına dair hurda tescil belgesi sigortacıya ibraz edilmeden araç sahibine sigorta tazminatı ödenmez.**

Onarım masrafları sigortalı aracın rizikonun gerçekleştiği tarihteki değerini aşsın veya aşmasın, ağır hasarlı aracın onarımının mümkün olduğunun eksper raporu doğrultusunda tespit edilmiş olması durumunda, aracın ilgili mevzuat doğrultusunda trafikten çekildiğine dair “trafikten çekilmiştir” kaşeli tescil belgesi sigorta şirketine ibraz edilmeden araç sahibine sigorta tazminatı ödenmez.

Hak sahibinin aracın hasarlı haliyle sahibine terk edilmesine onay vermesi halinde aracın riziko tarihindeki rayiç değeri ile hasarlı hali arasındaki tutar kendisine tazminat olarak ödenebilir. Bu durumda ilgisine göre yukarıdaki paragraflarda düzenlenen usul çerçevesinde işlem yapılır. Hak sahibinin onayı ile aracı hasarlı haliyle sigortalıya terk ederek tazminatı ödemek isteyen sigortacı, tespit edip sigortalıya bildirdiği sovtaj bedelini bildirimden itibaren 1 aylık süreyle sınırlı olarak garanti etmiş sayılır.

Kısmi onarımlarda parçaların sigorta şirketi tarafından tedarik veya tazmin edilmesi halinde hasarlı parçalar talep ettiği takdirde sigortacının malı olur.

Kısmi hasar halinde tarafların mutabakatıyla onarım yerine nakdi ödeme yapılabilir.

14.4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinde; “ Bu kanuna ekli 2. Sayılı listede yer alan kayıt ve tescile tabi mallardan; a) 87.03 (motor silindir hacmi 1.6000 cm³ aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³ aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P numaralarında yer alanların, engellilik oranı % 90 veya daha fazla olan malül ve engelliler tarafından, b) 87.03 G.T.İ.P numarasında yer alan (motor silindir hacmi 2.800 cm³ aşanlar, bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilenler, sürücü dahil 8 kişiye kadar oturma yeri olan binek otomobilleri, yarış arabaları, arazi taşıtları hariç), yük taşımada kullanılıp azami ağırlığı 3,5 tonu aşmayan ve yolcu taşıma kapasitesi istiap haddinin % 50’sinin altında olanlar ile sürücü dahil 9 kişilik oturma yeri olanların engellilik durumlarının araçları bizzat kullanamayacak ve sürekli olarak tekerlekli sandalye veya sedye

kullanmalarını gerektirecek nitelikte olduğunu ilgili mevzuat çerçevesinde alınan engelli sağlık kurulu raporuyla teşvik eden ve engellilik derecesi % 90 veya daha fazla olup tekerlekli sandalye veya sedye ile binilmesine ve seyahat edilmesine uygun tertibat yaptıran malul ve engelliler tarafından, c)87.03 (motor silindir hacmi 1.600 cm³ aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³ aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P numaralarında yer alanların, bizzat kullanma amacıyla engelliliğine uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malul ve engelliler tarafından, d) bu bendin (a), (b) ve (c) alt bentleri kapsamındaki araçların aynı alt bentlerde belirtilen malul ve engelliler tarafından ilk iktisabından sonra deprem, heyelan, sel, yangın veya kaza sonucu kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle hurdaya çıkarılmasında, bu alt bentler kapsamındaki araçları hurdaya çıkaran malul ve engelliler tarafından **beş yılda bir defaya mahsus olmak üzere** ilk iktisabı vergiden müstesnadır.” hükmünün bulunduğu,

15. Türk Ticaret kanunu Tazminat ilkesi başlığı 1459’ uncu maddesinde; (1) Sigortacı, sigortalının uğradığı zararı tazmin eder.

16. Türk Ticaret kanunu Tazminat ilkesi başlığı 1460’ ıncı maddesinde; Sigorta değeri sigorta olunan menfaatin tam değeridir.

17. Türk Ticaret kanunu Tazminat ilkesi başlığı 1461’ inci maddesinde; (1) Sigortacının sorumluluğu sigorta bedeli ile sınırlıdır. Sigorta bedeli, rizikonun gerçekleştiği andaki sigortalı menfaatin değerini aşsa bile, sigortacı uğranılan zarardan fazlasını ödemez. (2) Aynen tazmini öngören yeni değer sigortaları hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden

18. 3. paragrafta açıklandığı üzere başvuran, engelli araçlarına yapılan Kasko sigortası kapsamında sigorta şirketlerinin ÖTV’li bedel üzerinden primlendirme işlemi yapmasına karşılık, meydana gelen hasar sonucu ödemekle mükellef olduğu tazminatlardan ÖTV bedeli kesintisi yapılmasının iptal edilmesi talebinde bulunmaktadır.

19. Buna göre; engellilerin sıfır araç alımında ÖTV alınmadığı, kasko bedelinin ÖTV’li bedel üzerinden hesaplandığı, tam hasar hurda belgeli işlem görmesi durumunda aracın ilk iktisabında alınmayan ÖTV bedelinin düşülerek tazminat ödemesi yapıldığı, başvurucunun ise kasko şirketleri tarafından kasko bedeli ÖTV’li bedel üzerinden hesaplandığı halde hasarlı araca ödenen tazminatın ÖTV’siz bedel üzerinden yapılmasının haksız olduğu iddiasında bulunduğu anlaşılmıştır.

20. Konuya ilişkin bilgi ve belgelerin incelenmesinden; **Hazine Müsteşarlığı tarafından yapılan işlemin dayanağı olarak Türkiye Sigorta Birliği tarafından belirlenmiş olan Kara Araçları Kasko Sigortası Genel Şartlarının “3.3. Sigorta Bedeli” başlıklı “3.3.2. Tazminatın Hesabı ve Ödenmesi” alt başlığının 3.3.2.2. maddesinin gösterilmesine rağmen konuya ilişkin burada açık bir hükmün yer almadığı, başvuran ile sigorta şirketi arasında imzalanan “Birleşik Kasko Sigorta Poliçesi “Genişletilmiş Kasko” Sözleşmesi” nin incelenmesi neticesinde ise sözleşmede;**

meydana gelen hasar sonucu ödemekle mükellef olunan tazminatlarından ÖTV bedeli kesintisi yapılmasını gerektirecek bir düzenlemeye yer verilmediği, yasal bir dayanağı olmamasına rağmen sigorta şirketlerince kendiliğinden sektör pratiğinde böyle bir çözüm getirildiği, ÖTV’li değer üzerinden ödeme yapılması halinde “**sebepsiz zenginleşme**” oluşacağına ise Hazine Müsteşarlığının 9.5 numaralı paragrafta belirtilen ve Türkiye Sigorta Birliğinin 11.4 numaralı paragrafta belirtilen açıklamalarında yer aldığı anlaşılmıştır.

21. Borçlar Kanununun 77 nci maddesine göre sebepsiz zenginleşme; “**haklı bir sebep olmaksızın**, bir başkasının malvarlığından veya emeğinden zenginleşmeyi” ifade etmektedir. 14 numaralı paragrafta yer alan “... araçların aynı alt bentlerde belirtilen malul ve engelliler tarafından ilk iktisabından sonra deprem, heyelan, sel, yangın veya kaza sonucu kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle hurdaya çıkarılmasında, bu alt bentler kapsamındaki araçları hurdaya çıkaran malul ve engelliler tarafından beş yılda bir defaya mahsus olmak üzere ilk iktisabı vergiden müstesnadır” hükmü ile engellilere getirilen hak, devletin vergi gelirinden engelliler lehine feragat etmesini içermekte olup somut olayın haklı gerekçesini oluşturmaktadır. Dolayısıyla sosyal devlet ilkesi gereğince engelli bireylere pozitif ayrımcılık uygulanan bir yönetim anlayışı içerisinde; engellilere getirilen bir hakkın, bu hakkın doğrudan muhatabı olmayan taraflarca sebepsiz zenginleşme olarak yorumlanmasında ve bu doğrultuda işlem tesis edilmesinde hukuki isabet bulunmadığı değerlendirilmektedir.

22. Somut olayda sebepsiz zenginleşmeden bahsedebilmek için uygulamanın ters istikamette işlemesi, yani engelliye ait aracın rayiç bedel yerine ÖTV’siz tutar üzerinden teminat altına alınması ve belirli şartlar altında gerçekleşen kasko ödemelerinin rayiç bedel üzerinden yapılması gerekirdi. Mevcut uygulama içerisinde araç sahibi engelli olsa da olmasa da primlerini rayiç bedel üzerinden ödemekte iken, engelli araç sahibi engelli olmayan sigortalıdan farklı olarak hasarının karşılanması noktasında ÖTV indirimine muhatap olmaktadır. Bu nedenle sektör pratiği içerisinde teminatın rayiç bedel üzerinden belirlenmesi, ödemelerin ise ÖTV’siz tutar üzerinden yapılması, **hem eşitlik ilkesine aykırı bir durum ortaya çıkarmakta hem de araç sahibi aleyhine bir sebepsiz zenginleşmeye yol açmakta, bu durum da hukuka ve hakkaniyete aykırılık oluşturmaktadır**.

23. Ayrıca sigorta şirketlerinin herhangi bir düzenlemeye dayanmadan kendiliğinden engelli bireylerin sebepsiz zenginleşeceğini ileri sürerek ÖTV’siz bedel üzerinden ödeme yapmaları açıkça hukuka aykırıdır. Engelli bireylerin sebepsiz zenginleşeceği değerlendirmesi sigorta şirketlerinin yapacağı bir değerlendirme olmadığı gibi böyle bir değerlendirmenin idare tarafından sektör pratiğinde getirilmiş bir çözüm olarak nitelendirilmesi haksız bir uygulamadır.

24. Yukarıdan bu yana yapılan açıklamalar neticesinde, ilgili mevzuatta, işlemin dayanağı olarak gösterilen Kara Araçları Kasko Sigortası Genel Şartlarında ve başvuran ile sigorta şirketi arasında imzalanan “Birleşik Kasko Sigorta Poliçesi “Genişletilmiş Kasko” Sözleşmesi” nde açık bir hüküm olmamasına rağmen sigorta şirketlerince kendiliğinden sektör pratiğinde getirilen bir uygulama neticesinde rayiç bedel üzerinden prim ödeyen engelli bireylerin araçlarındaki hasar sonrası ÖTV’siz bedel üzerinden ödeme almalarının eşitlik ilkesine aykırı olması ve sigorta şirketi lehine sebepsiz zenginleşmeye yol açması nedeniyle hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu, devletin engelli bireylere tanıdığı hakkı daraltacak şekilde oluşan sektör pratiğinin hukuka uygunluğunun gerekçesi olarak ileri sürülemeyeceği ve idarenin hukuka

aykırılığı giderecek gerekli düzenlemeleri yapması yönünde tavsiyede bulunulması gerektiği **sonuç ve kanaatine varılmıştır.**

25. İdareden düzenleme yaparken, ya teminatın belirlendiği gibi ödemenin de rayiç bedel üzerinden belirlenmesi ya da teminatın ÖTV'siz bedel üzerinden belirlenmesi halinde, yersiz ödenen sigorta primlerinin engelli araç sahiplerine iadesinin gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirleri alması beklenmektedir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

26. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; İdarenin iyi yönetim ilkelerine **uygun davrandığı** tespit edilmiştir.

V. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

27. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Danıştay'da yargı yolu açıktır. Tavsiye Kararının ilgili idareye tebliğ tarihi başvurana ayrıca bildirilecektir.

-

VI. KARAR

Kasko poliçesi ödemelerinde engelli bireyler aleyhine oluşan hukuka ve hakkaniyete aykırılığı giderecek düzenlemeler yapması için **HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI SİGORTACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

Sigorta şirketlerince kendiliğinden sektör pratiğinde getirilen bir uygulama neticesinde rayiç bedel üzerinden prim ödeyen engelli bireylere araçlarındaki hasar sonrası ÖTV'siz bedel üzerinden ödeme yapılmasının hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu hususu dikkate alınarak, ileride yaşanabilecek benzer problemlerin önüne geçilmesi amacıyla bu Tavsiye Kararını tüm sigorta şirketlerine duyurması için **TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİNE GÖNDERİLMESİNE,**

Kararın Başvurana, HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI SİGORTACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE TÜRKİYE SİGORTA, REASÜRANS VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ BİRLİĞİNE tebliğine,

6328 sayılı Kanunun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğince bu karar üzerine

tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna, **Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.**

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi